

”Denne gang vil jeg være stoffri”

Alex, Lars og Søren har taget stoffer og drukket, siden de var store børn. Nu kæmper de for at komme ud af misbruget. Klientellet på forsorgshjemmet Borgerskolen i Lemvig er blevet meget yngre de seneste fem år. Forstander Tina Dominicussen er ikke i tvivl om, at de unges tidlige sociale deroute hænger sammen med et udbredt hash- og alkoholmisbrug, og at mange forældre stiller for få krav

AF BRITTA SØNDERGAARD
soendergaard@k.dk

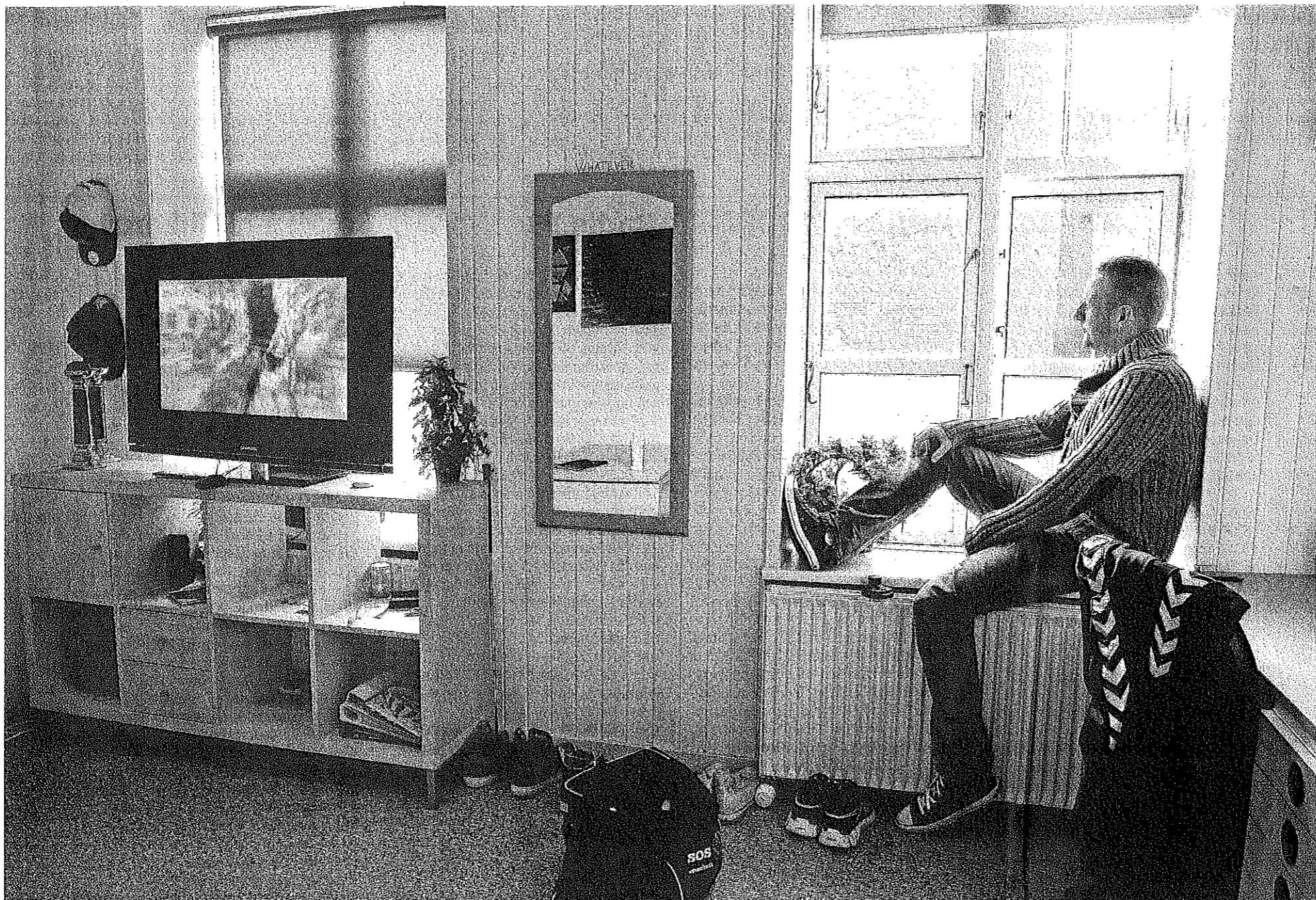
”De, der bruger antabus, skal undgå at spise chokoladefrøerne i julekalenderen.”

Forstander på Borgerskolen i Lemvig, Tina Dominicussen, giver en af dagens beskeder, mens 14 mænd og en kvinde spiser morgenmad i den lille spisesal med udsigt til en glasudestue for rygere og et japansk haveanlæg med sten og en lille hoveddam i den tidligere skolegård. 13 af de 14 mænd er mellem 18 og 35 år. En enkelt er i 50'erne.

Den tidligere folkeskole på en stille gade lige over for biblioteket i centrum af Lemvig er en såkaldt paragraf 110 institution – et forsorgshjem for misbrugere og hjemløse. Tidligere tiltrak institutionen først og fremmest ældre alkoholikere og hjemløse. Sådan er det ikke længere på Borgerskolen.

Inden for de seneste fem år har skolen modtaget stadig flere unge mænd. Forstander Tina Dominicussen fortæller, at hun indimellem bliver ringet op af afmægtige forældre. Deres søn er lige fyldt 18 år. Han er sløv, drikker og ryger for meget hash, og de aner ikke, hvad de skal stille op. Nu vil de gerne have ham indskrevet på Borgerskolen. For der er stor mangel på institutioner, der kan hjælpe unge mænd, som er faret vild i stoffer, alkohol, småkriminalitet og hjemløshed.

Ved et af bordene sidder Alex på 35 år og spiser hjemmebagt franskbrød. Han er høj

BORGERSKOLEN

► Borgerskolen er en selvejende institution, der er tilknyttet KFUM's Sociale Arbejde og har driftsoverenskomst med Lemvig Kommune. Institutionen drives efter servicelovens paragraf 110 som boform for hjemløse.

Boformen omfatter døgntilbud til 14 beboere, et varierende antal i efterværn, udadgående støtte samt udslusningsboliger.

► Brugere tilbydes midlertidigt ophold i et misbrugsfrit miljø, hvor der udarbejdes opholds- og handleplaner for den enkelte.

► Målgruppen tæller både mænd og kvinder fra 18 år og op, der har problemer med misbrug eller psykiske og sociale problemer. Det er forstanderen, der indskriver beboerne. Beboernes hjemkommune betaler opholdet, men kan få refunderet 50 procent af udgifterne fra staten.

De 14 unge mænd har boet på Borgerskolen i knap et år. Hjemløshed, alkoholisme og stofmisbrug er typiske problemer for de unge på Borgerskolen. Det er som regel ikke noget problem for beboerne at

te rande under øjnene. De seneste års stofmisbrug har betydet, at Alex har tabt sig meget, og personalet er bekymret for hans helbred.

Gennem fem år har Alex boet på Borgerskolen i korte eller længere perioder. Denne gang har han foreløbig været på skolen en uge for at få en pause fra stofferne og livet som hjemløs.

Alex føler sig hjemme i dagligstuen med hjørnesofa, Le Klint-lampe, kunst på væggen og den strukturerede dagligdag. Skolen hører under KFUM's Sociale Arbejde og har et kristent værdigrundlag. Dagen begynder med morgensang, og aftensmåltidet synges ind.

Huset har også et maleratelier under spidsloftet og eneværelser til samtlige beboere. Desuden er der adgang til kanoer, golfklub og fitnesscenter i Lemvig. Rundt om i huset hænger fotografier, der viser, hvordan beboerne dyrker grøntsager på den halvandet hektar store mark med tilhørende sommerhus lidt uden for Lemvig. En landmand har stillet jorden til rådighed. Beboerne gør selv rent, laver selv mad og deltager i de forskellige aktiviteter. Det er et krav, at de er stof- og alkoholfri. Ellers bliver de smidt ud.

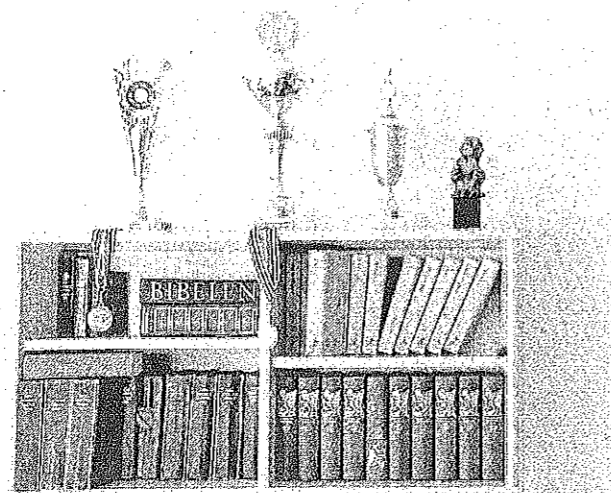
Alex kæmper for at komme ud af et stofmisbrug. Det begyndte, da han som niårig blev introduceret til hash. Hans storebror skaffede ham stoffet, fordi Alex ikke kunne falde i søvn. Siden fulgte et misbrug af amfetamin og andre stoffer.

Misbruget fortsatte, indtil Alex kom i behandling som 25-årig. Efter afvæningen fik han job, parcelhus og kæreste. Men da han var 29 år, ramlede hans liv atter sammen. Han fandt sin kæreste død hjemme i parcelhuset. Hun havde taget en overdosis. Alex begyndte igen at tage stoffer.

I fem år har han boet on and off på Borgerskolen. Skolen har hjulpet med at få kontakt til en psykiater, og han har fået konstateret ADHD.

Der har været gode perioder uden stoffer. Andre gange er han faldet i.

Sidste år gik han i 10. klas-

▲ Det kristne værdigrundlag præger skolen og indebærer blandt andet, at ingen udskrives, før de er klar til at forlade skolen.

se på VUC. Men han har siden glemt en del af pensum, fordi han ofte mødte skæv til undervisningen. Nu skal det være slut. Alex vil være stof-fri og drømmer om at komme i gang med en uddannelse på en søfartsskole.

"Denne gang er jeg clean, og jeg får ikke nogen medicin," siger Alex.

Det er hårdt at kvitte stofferne. De dulmer uroen og den psykiske smerte, og når de er væk, begynder man "for alvor at mærke sig selv", fortæller han.

Alex voksede op i en arbejderfamilie i Sønderjylland.

Men selvom forældre gik på arbejde og levede et almindeligt liv, var familien også dysfunktionel. Alex fortæller om sin stedfader. Han hældte nogle gange kogende vand i badekarret, når Alex som lille dreng var i bad. Hans mor gav tidligt op og overlod Alex til sig selv, fordi hun ikke kunne styre sin urolige søn. Skolegang fik han ikke meget af. Når han forstyrrede undervisningen, blev han sendt hjem eller ud i skolegården for at spille fodbold.

Alex er en af de i øjeblikket 14 beboere på Borgerskolen. Forstander Tina Dominicussen, der har arbejdet med socialt udsatte i næsten 30 år, fortæller, at herberget de seneste fem år har modtaget stadig flere beboere i aldersgruppen 20 til 35 år.

"De unge med sociale problemer har altid været der, men jeg tror, det er blevet sværere for den gruppe at klare sig på grund af kontant-hjælpsreformen. Samtidig er sagsbehandlere og forældre blevet mere opmærksomme på, at et herberg ikke kun er et tilbud til midaldrende alkoholikere," siger Tina Dominicussen.

Hun er ikke i tvivl om, at travlhed, for lidt nærvær og mangel på opdragelse er en anden forklaring på, at unge indskrives på et herberg. I hvert fald møder forstanderen unge mænd fra helt almindelige danske kernefamilier, der mangler basale færdigheder som at kunne sidde ved et spisebord, rydde op efter sig og tage hensyn til andre. Det er ofte unge, der har røget hash eller drukket tæt, siden de var 10-12 år, uden at forældre, skole eller kommune har grebet ind.

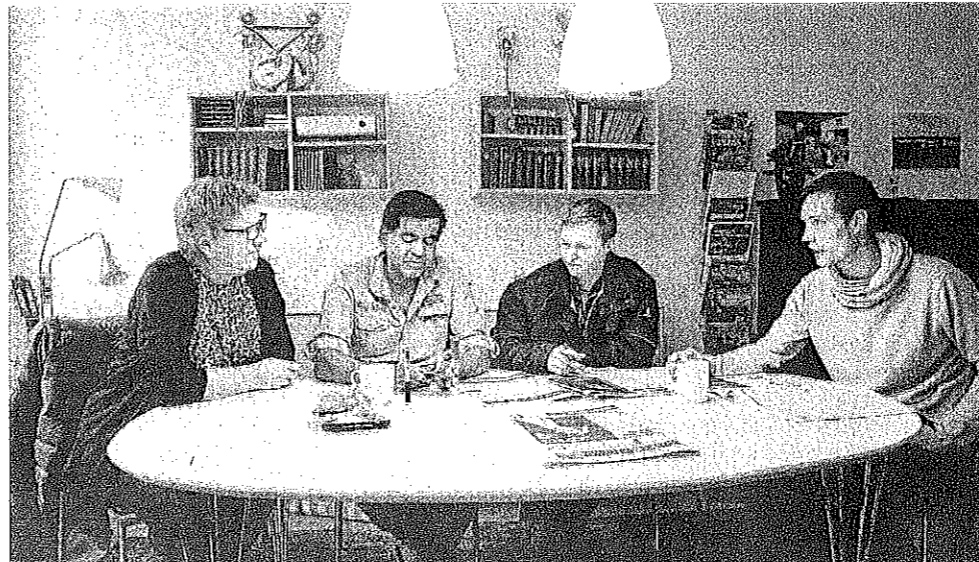
"Rigtig mange af dem, der kommer her, har fået diagnosen ADHD. Nogle gange spørger jeg: 'Tror du virkelig, du lider af ADHD - eller er du ikke bare dårligt opdraget?'. I nogle tilfælde virker det, som om familierne har givet op og ikke har givet de unge klare regler og rammer i familien. ADHD-diagnosen kan hjælpe nogle unge, men andre gange virker det, som om diagnosen bliver brugt som en undskyldning," siger Tina Dominicussen.

Hun møder unge, hvor for-

▲ Jeg drømmer ikke om så meget.

Jeg vil bare gerne leve et så normalt liv som muligt.

LARS, 29 ÅR, BEBOER PÅ BORGERSKOLEN

▲ Gruppesamtalerne, hvor beboere vender aktuelle problemer og fremtidsplaner, er en vigtig del af opholdet på Borgerskolen.

og fik nye venner, mens jeg var ordblind og ikke gik videre i skolen," fortæller Alex.

I det hele taget tænker Alex meget på, om det vil lykkes at droppe stofferne. Det er ikke svært at kvitte stofferne her på Borgerskolen. Men det store spørgsmål er, om han kan holde sig fri for stoffer, når han kommer ud.

"Problemet er tiden efter behandlingen. Man skal finde helt ny omgangskreds og føler sig alene, og så havner man i det forkerte selskab," forklarer han.

På et af kontorerne på første sal har Lars på 29 år indvilget i at give interview. Den unge mand med karseklippet hår og tyndt tegnede tatoveringer på hals og arme har boet på Borgerskolen i et år.

I begyndelsen strittede han imod indskrivningen på forsorghjemmet. Men omstændighederne tvang ham til at tage imod tilbuddet. Han var på det tidspunkt hjemløs og i misbrugsbehandling. Men efter en måned afviste kommunen at betale for yderligere behandling. En socialarbejder foreslog ham at søge plads på Borgerskolen.

"I dag må jeg sige, at opholdet her er noget af det bedste, der er sket."

Lars er adoptivbarn og voksede op i en middelklassefamilie nær Esbjerg. Hans mor har en lederstilling. Hans stedfar er håndværker. Lars, der i forbindelse med ophol-

det på Borgerskolen har fået konstateret ADHD, havde egentlig let ved det faglige i skolen, men han var også rastløs og havde svært ved at koncentrere sig. Han begyndte at ryge hash, da han var 14 år, og i løbet af et par år udviklede han et misbrug af hårde stoffer.

Efter skolen kom i lære som værkstøjsmager. Hans stedfar skaffede ham lærepladsen, men han droppede den efter to et halvt år. At blive værkstøjsmager var ikke hans projekt. Hans misbrug af amfetamin og piller var på det tidspunkt så voldsomt, at han ikke stod op om morgenen. Da han flyttede hjemmefra som 17-årig, begyndte han at stjæle og begå røverier for at skaffe penge til stoffer.

"Jeg meldte mig ud af de almindelige normer og fik en helt anden tankegang. Pludselig var det i orden at lave kriminalitet. Jeg mente, at det var i de miljøer, de spændende mennesker var. Jeg levede i en illusion om, at jeg kunne fortsætte med at leve et liv med stoffer og fester, indtil jeg var 70 år," fortæller Lars.

Da han var i begyndelsen af tyverne, flyttede han til Aarhus for at begynde på en frisk. Det gik godt i nogle måneder, men så traf han igen de forkerte venner.

"Det er, som om det hele er blevet ti procent værre hver gang, jeg har haft tilbagefald," fortæller Lars.

I det år, han har boet på Borgerskolen, har han været stoffri. Skolen har hjulpet ham med at få styr på økonomien. De gode takter i hans resocialisering har betydet, at han er sluppet for en fængselsdom. Samtidig har han fået deltidsarbejde på et fitnesscenter.

"Jeg drømmer ikke om så meget. Jeg vil bare gerne leve et så normalt liv som muligt," siger Lars.

Han håber på at komme i gang med en uddannelse som fitnessinstruktør og flytte fra Borgerskolen i begyndelsen af 2015. Han vil gerne slå sig ned i Lemvig eller omegn, så han kan bevare kontakten til skolen.

En klokke ringer. Klokkeren er 12, og det er tid til frokost. Kalvefrikassé, leverpostej, laks og rugbrød er anrettet på et bord. Grupperne bryder op og sætter sig i spisesalen. Der er stille under måltidet.

En af de beboere, der ofte laver mad, er Søren. Han er 37 år, velformuleret og skarp i hovedet. I januar 2014 sad Søren i en lejlighed i en lejlighed i et socialt boligbyggeri i Østjylland og var ved at drikke sig ihjel.

"Borgerskolen blev min redning. Det er et godt sted med struktur og en helt anderledes hjemlig og rar stemning end på andre herberger, hvor der kan være ret råt," siger han.

Søren er vokset op i et so-

cialt belastet miljø på Fyn. Han afsluttede 10. klasse på efterskole og har siden haft masser af jobs. Betonarbejder, pædagogmedhjælper, murerarbejdsmand, tjener. Han har også drukket tæt, siden han var 12 år. Nu vil han ud af 25 års misbrug.

"Jeg er for intelligent og for dygtig til at spille mit liv. For mig handler det kun om én ting: at komme tilbage til arbejdsmarkedet. Og så vil jeg bo alene i en lejlighed. Jeg har ikke mange venner, men det betyder ikke noget. Jeg kan sagtens leve alene," siger Søren, der håber på at kunne få en plads som voksenlærling i et tømrerfirma.

Ifølge forstander Tina Dominicussen drømmer de fleste beboere om at få et ganske almindeligt liv med arbejde og familie. Men ofte oplever de, at tilværelsen atter skrider for dem, når de forlader den faste struktur og sammenholdet på Borgerskolen.

"Selvom de har drømme ligesom alle andre om at få arbejde, lejlighed og familie, så erkender mange, at de simpelthen ikke magter et liv i en lejlighed. Egentlig trives mange af beboerne bedst i det her miljø. Selvom kommunen kan skaffe en kontaktperson en til to gange om ugen, så er de jo stadig alene en stor del af døgnet. Her er de omgivet af beboere og personale, og ofte oplever de personalet som familie. Vi er nødt til at erkende, at der er en stor gruppe unge mennesker, som ikke bare kan bo alene i en lejlighed og tage en uddannelse," siger Tina Dominicussen.

Hun efterlyser flere såkaldt skæve boliger, hvor unge hjemløse kan bo. Det er blevet eftermiddag. Ude foran den blåmalede indgangsdør står Alex og Lars og ryger. Inden længe kører de ud til Klosterheden Plantage for at samle kogler og gran til juledekorationer.

"Det er en dejlig stille dag," siger Lars.

Alex, Lars og Søren er opdigtede navne. Redaktionen kender deres rigtige navne